

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 3 frt. 50 kr., egy hétre 1 frt.
Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó laptulajdonos,
Kutasi Imre.
Szerkesztő:
Katona Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan-utca 1564. sz. Dr. Dusóczky ház
Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Teljes vallásszabadság.

Debreczen, okt. 13.

A legutóbb tartott minisztertanácsnak a közönség körébe kiszivárgott határozata a legélénkebb örömmel kell, hogy eltöltse mindazoknak keblét, a kik nem csak a ezim kedvéért, de csakugyan szívvel lélekkel szabadelvűek.

A minisztertanács ugyanis, a korona elé szándékozik terjeszteni már legközelebb, a szabadelvűség diadalát hirdető azon törvényjavaslatot, mely a kötelező polgári házasságot célozza. Ezt, az elvi fejlődés indokainál fogva követnie kell az általános polgári anyakönyv behozatalának és a vallások teljes egyenjogúsításának.

Olyan jellege van ennek a határozatnak, melyet a minisztertanács, értesülésünk szerint, egyhangulag hozott, mint midőn a szelid férget a nyers erő megtámadja és a féreg, végső elkeseredésében, összeszedve minden erejét, dühös kétségbeesséssel fordítja csápjait a nagyobb, az erősebb ellen, — nem ritkán megrettentve az ellenfélt a részéről nem várt támadás által.

Az összkormány is a kétségbeesés meredekén állott. Közel ahoz, hogy, ha még egy lépést tesz azon a keskeny gyalogósvényen, melyen eddig járt, lebukjék a mélybe és elfeledtesse magát mindazok által, kik szívesen látták ugyan a kormányt jelen pozíciójában; de leginkább azok által, kiknek vagy utjában ülnek miniszterei, vagy elveik bukását, ultra-

montán érzelmeik meggunyolását látják a kormány működésében és legkivált abban az egyetértésben, mely ennél a kiválóan fontos és messze kiható erejű kérdésben megnyilatkozott.

Vissza kell mennünk a kormány működésének jellemzésére abba az időbe, midőn a pillanatnyi kényszer nyomása alatt, az akkori miniszterfő, benyújtotta a képviselőház elé a polgári házasságról szóló törvényjavaslatot. A magyar nemzet fiai mindig szabadelvűek voltak és erre számított a törvényjavaslat benyújtója.

Nem csalatkozott számításában. Az országgyűlés elfogadta a törvényjavaslatot és sem az akkori kormány, sem a magyar nép képviselői nem voltak okai annak, hogy Magyarországot e szabadelvű törvény által a művelt nyugot előtt nem tudták megmenteni a barbarizmus vádja alól. A főreniház tagjai és a klerus, mely a mágnások házában a veto jogával annak idejében könnyű szerrel élhetett, el ejtette a képviselőház által már elfogadott törvényt és megvetette sajnálatos alapját fejtegetései által annak az áldatlan harcznak, mely a felekezeti kérdésekben, de különösen újabb időkben az elkeresztelési kérdésekben életre kelt.

A magyar politika beletévedt a felekezetiesség, mondjuk ki őszintén: az intolerancia mocsarába; a hit elfajult és elfogulttá tették a fölszínre került események még azokat az embereket is, a kik a szabadelvűséget meg tudták őrizni és és csak távolról szemlélték azt a harczot, melyet két óriás vivott egymással: az

egyház és az állam. Mindkettő, erejének érzetében, képzelt, vagy jogos jogait igyekezett megvédeni.

Igy kelt a mai helyzet. A kormány, holmi gyöngye foltozgatásokkal, elvi kijelentésekkel, rendeletekkel a vallási kérdéseket már nem volt képes megoldani. Az elkeresztelési rendelet mindkét keresztény felekezet előtt a csömörlésig ismertté és megelégteltté lett. Kellett, hogy annak a módját megkereste a kormány: miképpen lehetne a gordiusi csomót nagysándori egy csapással ketté vágni és ezzel nyugalmat és békét biztosítani az országnak.

Szeretjük föltételezni, hogy nemcsak ez az indok vezette a minisztertanácsot, hogy a vallások egyenjogúsítása és a kötelező polgári házasság behozatalának kérdésében ilyen szép egyetértéssel határozzon, hanem az a körülmény is, hogy végre is Magyarország nem képezhet elszigetelt államot a többi művelt európai nemzetek szomszédságában és ha nem netrograd irányu is, de mindenesetre status quo ante politikájával nem számíthatja magát a szabadelvű államok sora közé.

A kötelező polgári házasság behozatalával fölszabadul az ország lakossága ama nyomasztó kin alól, melyet az elkeresztelési kérdés előidézett. Mindegyik vallásfelekezet papja vigyázni fog a maga hiveire, ha tudja, hogy az állam a dogmák által parancsolt keresztelési formulákkal és azzal, hogy melyik szülő mily vallást követ, nem törődik. A mi pedig a lelkiismeretet illeti, ugy a katolikus klerus, mint a többi keresztényen, sőt nem kereszt-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Janus temploma.

— Börne. —

Fordította: Kuti Zsigmond.

„Korai bölcsesség, késő szerelem!...“
Valahányszor 35 éves barátom — ő ily idős, nem barátságunk — ezen saját maga combinált példabeszédet mondja, meglehetősen együgyű arcot vág, és rázza magát, mint a kis pudli ha vízből jön.

Multkor meglátogattam. Fejét baltenyerére hajtva találtam; jobbában tollat tartott és nagy szorgalommal látszék az előtte fekvő füzetbe valamit írni.

— Hogy vagy Ferkó? Hisz ugy nézesz ki, mint a novemberi Isten!

„Korai bölcsesség, késő szerelem!“ válaszolá szavait hosszú sóhajjal kísérve.

— Hol van kedves nőd?

„Kedves nőm?“

Felugrott székéről.

„Igen, kedvesek valamennyien, mig kedvesek!“

Hangos nevetésben törtem ki... Házassági bajok! Hisz ez pompás! Várj csak Ferkó mig leülök... A legpuhább karszekek egyikébe ültem, keresztbe vetém lábaim és gyomrocskámat kényelmesen simogattam... No most beszélj el, barátocskám mindent, ez majd kellemesen hat

rám, mert bizony jól esik biztos kikötőből a hajótörést szenvedőket nézni.

„Hat heti boldog házas életem alatt nyolc-szor czivakodtam kedves Zsófiámmal.“

— Ejnye hisz ezek fontos okok lehetnek! De se baj, majd kibékültek.

„Igen, nézd csak, mint békülönk ki!“

Ezen szavakkal a kályhára mutatott. A kályha fehér porcellánból volt, sárga rézszegegélyvel díszítve; a két lépcső, melyen állt és a márványfedő, mely fedte, egy oltárhoz tette hasonlóná. A tető felett egy rézoszlop emelkedett, mely egy golyóban végződött.

„Látod a nyitott ajtót?“

— Csak nem akarsz befújni? Felhős az ég.

— Mi közöd van a felhős éghez, felhős az én egem. Már két nap óta áll a kályha ajtaja nyitva.

— Ferkó, házasságod óta talányokban beszélsz, fejezd ki magad világosabban!

„Nómet a mythológiában oktattam.“

— Nemde ő írott meséid helyett nagylelkűleg valódi meséket beszélt el.

„Azon nap, melyen először összevesztünk épen a Janus templomot magyaráltam, melyet a rómaiak háboru alkalmával felnyitottak, béke idején ismét becsuktak. Feltevém magamban — trefát hasznomra fordítani. Zsófi — mondtam — ezen kályha legyen Janus templomunk. Valahányszor czivakodunk kinyitom e kályha ajtaját; hány-szor czivakodunk kinyitom e kályha ajtaját; de ha békét akarsz bármely pillanatban beteheted, tudod a kibékülésre mindig kész vagyok.“

— Ezt okosan cselekedted Ferkó, tulajdon-

képen Janus a házasság istenének volna nevezhető. Két arca van; ő nyitja és csukja az ég kapuit; jobb kezében a kormánypálcát tartja: ez a férj; baljában egy kulcs van: ez a nő. Elbeszélte-e mindezt nődek?

„Igen, de ő mindezt már tudta. Tudja az Ég honnan, mert bizony a mythológiában nem igen volt jártas.“

— És ezen csudálkozol Ferkó? Igazságuk tudatában a nők versenyezhetnek a jogásokkal.

„A tréfa hatott; jó Zsófiám a kályha ajtót nyitva nem láthatja. Ha néhány perczig dureszkodott is, majd sirva, majd nevetve bezárja a Janus templomot, nyakamba borul és szent köztünk a béke.“

— És mi az, a miért most oly állhatatosan haragszik?

„Figyelj ide Károly, majd elolvasom.“

— Mit te naplót vezetsz?

„Igen, feltettem magamban, ha ezen papir-füzet telve lesz, kinyomatom; de félek ezt nem állom ki s utódaim fogják a jövedelmet huzni.“

— Légy okos Ferkó, engedd a jövedelmet előre kifizetni, ezt most minden író teszi... De csak kezd el már az olvasást; valóban kíváncsi vagyok, min vesztetek össze először.

„Szerda, junius 25-én...“

— Nem ezen napon volt lakadalmad?

„Nem, előtte való napon...“

Oh istenek, mily boldoggá tettetek engem! Művészeteknek köszönhetem ezen adományt. Mily ész! Mily szív! Mióta Zsófiát ismerem, értem csak magam; alvó lelkem ő ébresztette fel. Mily

tyén vallás papjai is, teljesen nyugodtak lehetnek. Ha a házassági jogot államivá is teszik, az egyház joga azért csorbítottanul fennmarad. Franciaországban és Belgiumban, hol a jegyes pároknak kötelességük a világi hatóság előtt esküt tenni, a házasságra lépők nagy perzentje kikéri az egyház áldását is.

Tehát a vallás megtarthatja uralmát tovább is; csak a lélek szabadul fel a formáság nyüge alól. A lelkiismeret közös erénye minden tisztességes embernek; ebben az irányban nyugodt lehet minden felekezet lelkipásztora: tovább is ők ápolhatják hiveik szívében, lelkében a vallást, mert az Isten örök!

A kormányt örömmel üdvözljük tehát, midőn az első igazán határozott lépést megtette arra, hogy Magyarországot az elfoglaltság sötétjében tapogatózó vakság vádja alól kivédje. Ne álljon meg e lépésnél; maga a papság áll mellette, azzal, hogy liberális törekvései ellen nem fog merev ellentállást kifejteni. A kor követeli ezt és ha a kormány most megállapodik, akkor ez egyet jelent a visszalépéssel. Előre kell most törni szilárdan és akkor minden ember fogja a szabadelvűség fényes jelét: pártfogását, elismerését, átnyújtani a kormánynak.

K. I.

— **A képviselőház ülése.** A képviselőház kedd déli 12 órakor báró Bánffy Dezső elnökelete alatt ülést tartott, melyen az elnöki előterjesztések meghallgatása után tudomásul vették a főrendiház üzenetét, eszerint a főrendek az állami számvevőszék elnöki állására szintén Hieromnyi Károlyt jelölték s így legelőbb kinevezés végett most már fel fog terjesztetni. Ezután Latkóczy Imre, a harmadik bíráló bizottság elnöke tett jelentést a bodajki mandátum megsemmisítéséről: az elnök felhatalmazást nyer, hogy a megüresedett kerületben az új választás elrendelése iránt tegye meg az intézkedéseket. Az ülés további során Matuska Péter előadó beterjesztette az igazságügyi bizottság jelentését a tényleges birtokos telekkönyvi bejegyzéséről s a telekkönyvnek helyesbítéséről

gyöngéden fog fel mindent! Ő többet ad, mint jó tanácsot; nemcsak, hogy minden kívánságom teljesíti, sőt ujakat ébreszt bennem, hogy azokat kielégítse. Argus szemekkel ügyel nyugalmam és meglegedésem fölött. Egy fél órával előbb már tudja mikor lesz fejfájásom.

— Ez éppen nem nagy bűvészet. Ilyen jóslatok a nőknél rendszeren nem szenvednek hajótörést, pláne, ha a nő jóslati becsületére némi súlyt fektet.

„Jó Zsófiám, mint jutalmazzam meg irányomban tanusított szereteted? Hisz egyedüli örömed engem boldoggá tenni és ezen örömet egyedül te szerzed magadnak.”

— Bolondd akarsz tenni Ferkó?! Én semmit sem akarok boldogságról hallani. Fájdalmat, fájdalmat akarok!

„Csak légy türellemmel, ez sem marad el.”

„Este 10 órakor.”

— Ugyanazon napon?

„Oh igen, ugyanazon napon volt... Oh Istenem, mily szomorú vagyok!”

— Szégyeld magad Ferkó! Reggel, midőn boltát, a hitrege isteneit hívtad; most este, midőn boldogtalanság ér, fordulsz, mint jó keresztény, Istenhez.

„A lugasban ültünk, olvasva Romeo és Juliát. Mennyivel többre becsülöm Zsófit azóta, mióta tudom, hogy Shakespeare kedves előtte. Meghatott hangon így kiálta fel: Mily szerelem! Mint Dülön hárfája! A féltékenység akart rajtam erőt venni, mert félttem, hogy fuvola-játékom foglalkoztatja elméjét. De nem, a jó Zsófia bizonyosan semmire sem gondolt, hisz könyvek rezegtek szempilláin... Most börtöndjeimet hozták aggyagényi szállásomról. Zsófia könyves szemekkel

szóló törvényjavaslatok tárgyában. Mandel Pál előadó szintén az igazságügyi bizottságnak egy jelentését mutatta be. Majd. gr. Szapáry Gyula miniszterelnök terjesztette be a képviselők fizetésének általános összegben való megállapításáról és a törvényhatóságokról szóló 1889. évi XXI. t. cz. némely rendelkezései végrehajtásának függőben tartásáról szóló törvényjavaslatokat, melyek a megfelelő bizottságoknak adatnak ki. ezzel a gyűlés véget ért.

— **A lefoglalt képviselői napidíjak.** A képviselőház nyári ülésezése tudvalevőleg a lefoglalt napidíjas képviselők elleni akcióval végződött. Bánffy Dezső br. házelnök nyire másra tette át az összeférhetlenségi bizottsághoz ama képviselők ügyét, akiknek napidíjuk három hónapon túl lefoglalva volt. Az összeférhetlenségi bizottság ítélethozatal előtt, a mely a házszabályok értelmében mandátumvesztésnél másra nem szólhatott volna, az illetőknek ügyeik rendezésére halasztást adott. Két képviselőnek a fizetésleltási ügye azonban egy hónap mulva sem volt rendezve, de a mandátumvesztés kimondását mégis az összre halasztották. Azóta az egyik képviselő rendezte ügyét, a másikat pedig, — amely rendezhellenek látszott, időközben rendezte a halál s így az összeférhetlenségi bizottság gyűlésezése, miután a ház elnöke újabb fizetéslefoglalást nem tett át, ekkoráig nem vált szükségessé.

— **Az osztrák delegáció** tagjainak mai gyűlésén Chlumczky kijelentette, hogy a tárgyalások elhalasztásának lehetősége ki van zárva, mire elállottak az elhalasztástól. Mint nekünk Bécsből sürgönyzik a német szabadelvűk tulajdoni többsége úgy a delegációk áthelyezése, mint elhalasztása ellen nyilatkozott. Plener tegnap kijelentette egy hiriapító előtt: „Mi holnap vagy holnapután Budapestre utazunk” és a külügyi tárca előadója Dumba odanyilatkozott, hogy a delegátusok szégyelhetnék magukat és gyávaság volna tőlük, ha néhány kolera-eselet miatt megjárnának. A költségvetési bizottság jövő ülését csütörtökre tűzték ki. A bizottság tagjait erről táviratilag értesítették.

Ismét az irtószer.

Nem volt, nem volt még elég az a sok kísérletezés a filoxera ellen, ismét kísért egy — új — irtósz.

Aradmegye volt szerencsés, hogy egyik

ment ki, hogy azokat átvegye. Én ezalatt tovább olvastam. Egy álló óráig vártam, de Zsófia nem jött. Utána küldtem; a szobaleány azt mondta most nem jöhet, mert el van foglalva. Vártam még egy órát. Végre magam mentem fel és jó Zsófiámat a nagy dologban egészen izzadva találtam egy nagy szekrény előtt. Fehér- és ruháneműm szín- és szabás szerint helyezte el, a használhatatlan pedig egy csomagba kötötte és mindezekről egy jegyzéket összeállítva, a szekrény ajtajának belsejébe szögezett. — Ferkó, — mondá, alig tudva lélegzetet venni — amott hátul vannak a finom nyakkendők eltéve, a kevésbé finomakat előre tettem a mindennapi használatra. Barátságosan kértem tőle: De Zsófi, hogy tudtál ily semmiség miatt engem és Shakespeare-t több mint 2 órára elhagyni? Ez megharagíthatta, mert szomorú lett és fejfájásról panaszkodott.

— És ez esküvőd utáni napon történt?

„Igen.”

— Csak nem kell mindent rossz színben látni, Ferkó!

„Szombat, június 28-án.”

Zsófiával egy tiszteletbeli látogatást tettem egyik barátjánál. Az idő igen hosszúnak tűnt föl. Nőmnek ezer intést és jelet adtam az elmenetre; de ő nem akarta észrevenni. Végre 3 hosszú, kínos óra után nőm felállt. Egész megkönnyebbülten érzem magam és még az utolsó percekben élénk társalgást kezdtem a hölgyekkel. Zsófia kinyitá az ajtót... Oh Károly, csak most kezdődik ujjolag bosszuságom. Egy negyed órát beszélgettek az ajtón belül, egy negyed órát az ajtón kívül és egy negyed órát a lépcsőkön.

— Így tesz valamennyi nő, Ferkó. Egy nő

nagyközségben próbálják ki a legújabb tőkepácolási rendszert.

Szegény Pankota, téged e nyáron elvert a jég, régen elpusztított a csunya bogár és te rajtad, határodban kísérleteztek a bőrüket is réglevetett filoxerákkal.

Nem czélom megtámadni e kísérletezést; az se czélom, — hogy kétségbe vonjam a szer használhatatlanságát, de minden esetre nagyon furcsa színben tűnik fel előttem a következő dolog:

Egy községi eljáróság, több magános lehet e illetékes — kérde — lehet-e illetékes egy oly mindenesetre fontosnak látszó kísérletnél, mint a pankotai volt?

Kérde, nincs-e nekünk földmívelésügyi kormányunknál oly osztály, hova e kísérlet ellenőrzés végett a feltaláló fordulhatot volna? Igenis van. Ott van a rovartani állomás a régi filoxera-kísérleti állomás hova minden feltalálók fordulhatnak, kik a filoxera ellen alkalmas ezert vélt készíteni.

Kérde mármost; miért nem fordult a feltaláló szerével oda? A hirdetőmenty egész szövegében ismerve s látva az ott jelen voltak neveit, előttem már nem tűnik fel, hogy a hirdetőmenty aláírók között hivatalos szakközeg neve nem foglaltatik.

De szőlőmivelő közönségünk előtt már óvatosságból kifojólag is feltűnő ez a dolog. S még, ha csakugyan sikeres kimenetelű volt is a „pácolás” kérde volt-e ott filoxera? Meglehet volt. Tudva azonban azt, hogy e kedves állatkák meg;elepülgsi helyüket vajmi keveset változtatják s alig mozognak, nem lett-e félre ismerve a filoxerák kiszáradt burka az élő rovarral?

Bármiképpen álljon a dolog a szegzárdi irtószert nem foghat addig elterjedésnek örvendeni, míg; új kísérletezés nem történik; míg a kísérlet megbízható ellenőrző közeg jelenlétében nem leengedte.

E körülmény kétségen kívül figyelembe vevendő egyrészt a szer feltalálójának reputációja, másrészt szőlőbirtokosaink megnyugtatósa érdekében.

—th.—

Magyar liszt és magyar dráma.

Köszönet a cseheknek, hogy a nemzetközi liszt- és drámapiacson a magyar termékeknek ingyen reklámot csinálnak. Lisztünket ugyan már rég ismerik az ó és ujjvilágban, de a magyar

sem képes levelet „után irat” nélkül írni vagy egy látogatást „után beszélés” nélkül végezni. Ha a meglátogatottak jó barátok, akkor még megjárja; az „után beszélgetés” csak egy fél óráig tart és az ajtó be lesz téve, mielőtt a szoba kihülne. De ha ellenséges viszonyban állnak egymással, akkor a barátságos magaviselet megkésztetődik; ekkor a távozni szándékozó azt akarja mutatni, hogy nem szívesen megy. a háziasszony, hogy nem szívesen engedi el a vendéget és így a legfontosabb ügyek nyitott ajtónál tárgyalatnak, mint a császári rendeletek Oroszországban.

„Estebédnél kértem Zsófit, hogy máskor ne álljon oly soká a lépcsőkön, mert meghűlhet. Erre haragudni kezdett, egy szót sem szólt, másnap reggel azonban egész korán bezárta a Janus templomot.”

„Csütörtök, július 3-án.

Haza jövén, Zsófia csókkal fogadott. Irodámba vezetett és mondá: Nézd csak mily csinosan rendeztem el könyvtárad. Nagyon megijedtem, könyveimet oly rendbe szedte, hogy egyetlen egy könyvet sem találhaték. Hartleben francia törvénykönyvének fordítása mellett volt Winkelman, mert mindkettő negyedrétű kötésű, dohánytartóm, melyet könyvnek nézett, Rousseau „Heloise” című munkája mellett foglalt helyet, mert mindkettő zöld kötésű vala. Szépen megköszöntem jóakarátát, de kértem, jövőre ne bántsa könyveimet. Ez bántotta őt és ily csekélység miatt a Janus templomot kinyitnom kellett.”

(Vége köv.)

dáma csak most nem rég lépte át határainkat s így használhat neki a bevételi tilalom, melyet a csehek ellene elrendeltek.

Szentül hiszük ugyanis, hogy a prágai hatóságoknak az a rendelete, melylyel az „Ember tragédiájának” előadását a cseh színházban betiltotta, az egész civilizált világ figyelmét rá fogja terelni Madách e remekművére.

Hogy a cseheknek extre gusztlusok van, azt rég tudjuk. A napokban Eim delegatus ur ennek egy remek bizonyítékával is szolgált, midőn kinyilatkoztatta, hogy Szent Nepomuk hívei a kancsukáért rajonganak. Teljesen összevág ezzel a gusztlussal az a jelszavuk, hogy nem kell nekik a magyar liszt és a magyar dráma. S még abban is összevág ez a két tény, hogy egyiknek se tudják józan okát adni. Épp úgy nem tudják megmondani, hogy miért rajonganak a kancsukáért, mint a hogy nem tudnák megmondani, miért tiltották és Madách drámájának előadását.

Mert a liszt-tilalmat még értjük. A cseh malmopar egyre hanyatlak s a magyar liszt mind nagyobb teret hódít. Érthető tehát, hogy a cseh malmok lisztünk ellen agítálnak s ha a legújabb agitációt a kolerafélelem révén üzik, hát ez is megjárja ürügynek.

De az „Ember tragédiája” csak nem hurcolja be Prágába a kolera bacillust! Miért hát a tilalom? Talán a szellemi ragálytól félnék? Hisz az ifjú csehek produkálták már elég cifra jelenetet s megmutatták, hogy saját külön nemzeti mintákra dolgoznak.

Azt szintén nem hihetjük, hogy Prágában jobban félnék a Marsellaisétól, mint Bécsben? Ha a bécsi cenzorának nem volt kivetni valója, mi tilalmazni valót talál a polgári bátóság Madách művében?

De hát mit is kérdezzük? A csehek úgy látszik eljutottak magyarelles dühökben odáig, hogy nem azt nézik már, mi az, a mi Magyarországból jön, hanem csak azt látják, hogy az — mindegy. Magyar — tehát nem kell.

Szerencsére a világpiacon Prága nagyon alsórendű szerepet játszik, melynek az érték, illetve az alakulása nagyon csekély befolyása van. Ha a cseh fogyasztóknak nem kell lisztünk és drámánk, a hiányt csak ők érzik. Mi azért készleteinket el fogjuk tudni helyezni úgy a liszt mint a drámapiacon.

A csódtörvény módosítása.

Debreczen, okt. 13.

Végre-valahára rég hangoztatott panaszok orvoslása helyezettett kilátásba az igazságügy-miniszter által. A kereskedő-osztály Magyarországon leginkább volt azon helyzetben, mely ama visszasságokat, melyek csódtörvényében a törvény ferde intézkedései következtében minduntalan érvényesültek, súlyosan érezte. Csak ritkán vagy éppen nem volt a magyar igazságszolgáltatás terén példa arra, hogy valamely csódbejutott egyén csódpere oly lebonnyolást nyert volna, hogy a közadós renoméjét visszanyerte, s a hitelezők a viszonyokhoz képest kellő kielégítést nyertek volna.

Ellenben tapasztaljuk a gyakorlatban, hogy a közadós vagyoniállománya, még oly esetekben is, midőn a passiváknak az aktívákhoz való viszonya e kibontakozás lehetőségét nem zárja ki, eléggé ismert okokból lényegesen lepad, a hitelezők jelentékeny összegeket veszítenek el, a közadós pedig örökre tönkre jut.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara az utolsó két évről kiadott, s a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztett évi jelentésében sürgette a csódtörvény revízióját. De részletesen foglalkozott ez ügygel f. é. július 12-én tartott közgyűlésében Szabó Kálmán alelnök indítványa folytán. E közgyűlésből kifolyólag az igazságügyminiszterhez intézett felterjesztésében kamaránk rámutatott a bajokra, melyek orvoslása felette sürgős; rámutatott azon visszasságokra, melyek a csódtörvények körül napról-napra tapasztalható, amellyel, miután a hitelezők, az adósok általában a szolid kereskedelemre nézve csak hátrányt s kárt okoznak: a csódtörvény revíziójának szükségét hovatovább előtérbe hozzák.

Üdvözljük ennél fogva kamaránkat ezen a téren, a hazai kamarák közt mint uttörőt! Mert ha két év óta tett felszólalása által nem hatott is közvetlenül, de lényegesen hozzájárult ahhoz,

hogy az igazságügyminiszteriumban elvégre rászánták magukat arra, hogy a csódtörvény módosítása tárgyában törvényjavaslatot terjesszenek a képviselőház elé.

Az ez irányban kidolgozott három rendbeli törvényjavaslat, mint a lapok közléséből értesülünk, előzőleg az ügyvédi- és a kereskedelmi és iparkamarához fog véleményezést végett megküldetni. Ez intézkedés csak helyeselhetjük, mert csak is így lehet remélni, miként a törvény helyes alapon, az érdekelt osztály véleményének kikérése és talán meghallgatása mellett, lesz megalkotva.

A legtöbb baj eddig a gyakran minden szakértelem hiányával lévő csódtörvények módosításából keletkezett. Oda kell tehát törekedni, hogy az új törvény értelmében szakértelemmel bíró csódtörvények legyen kinevezhető.

A csódtörvény ne czélozza a közadós tönkretételét, sőt midőn a hitelezők érdekeit védi, másfelől ne feledkezzék meg a közadós vagyoni érdekeiről sem és odahatni törekedjék, hogy a csódtörvény kényszerregezés útján való megszüntetését magánborsu, vagy spekulatív érdekek meg ne hiúsíthassák. Ily szabadelvű és humanus intenciója a törvénynek azonban csak az esetben érvényesülhet, a kényszerregezés csak az esetben adhatja vissza a közadós vagyont és üzleti hitelét, ha a tönkgyörgy nem siet a csódtörvény nyakra-főre való értékesítése által a kényszerregezés létrejöttét megakadályozni; mert ha ezt teszi, ha a vagyont bármily uton már pénzé tette, ezzel az üzletet is végleg megsemmisítette.

Ellenben, ha az üzlet a csódtörvény folyamán is fentartatik és gondos kezelés, különösen pedig a regie leszállítása, valamint a kedvező konjunkturák felhasználása által annak fellendülése láthatóvá vagy legalább remélhetővé lesz, a hitelezők sokkal szívesebben járulnak az egyezéshez, hogyszem követeléseik tetemes részét a csódtörvény folyamán örökre elveszítsék.

Különlélek.

* A „gutgesinnt” Nagyvárad. A jeles bihar-megyei metropolist, Nagyváradot, melyre ország-szerzte aligha rá nem ragad a gyászmagyarka város elnevezés, olyan helyről érte ma dicséret, a melyre nem igen lehet valami nagyon büszke. Egy bécsi újság ugyanit mai esti lapjának egy táviratában szórul-szóra reprodukálja a n.-várad Kossuth-üdvözlő iratnak azt szegénypaszussát, melyet mi lapunkban közöltünk, még pedig az alatt a kövér betűkkel nyomtatott devize alatt: Gesunde Ansichten. Természetesen találjuk, hogy Bécsben egészségesnek találják a nagyváradit, de magyar város olyan dicséretért, a melyet Bécsből kap, bátran — elpirulhat.

* **Natalia királyné emlékiratai.** A szerb királyné mostanában az irás mesterségére adta magát és memoirejait Londonban adja ki egy ottani előkelő kiadónál. A kiadónak azonban aggodalmi voltak a Milán királyról szóló bizonyos leleplezések tekintetében. Natalia királyné erre személyesen utazott Londonba és eloszlatta a kiadónak aggodalmait, úgy, hogy a rendkívül érdekes munka már legközelebb meg fog jelenni.

* **Jó gyomor.** Sydneyből írják: A melbourni tébolydában tegnap bonczoltak fel egy hétfőn elhunyt női beteg holtestét. Az intézet orvosa ez alkalommal a következő tárgyakat találta a hulla gyomrában s többi belső szerveiben. Először is a belekben három új ezüst kanál volt, melyeket már hónapok óta hiába kerestek az intézetben. Azonkívül a gyomor egy ajtó-kilincset és három háromszögletű üvegdarabot tartalmazott. Különt továbbá, hogy az intézet orvososa néhány nap eiótt a beteg torkából egy 5 hüvelyk hosszú s egy hüvelyk szélességű aczélrudat távolított el. A legcsudálatosabb azonban a dologban az, hogy az aszszony nem a megemészthetetlen tárgyak miatt, hanem agylágyulás következtében halt el.

* **Amerika jubileuma.** New-Yorkból sürgönyzik, hogy Amerika felfedezésének négyszázados évfordulója alkalmából hátfőn kezdődtek meg az ünnepségek. Az itteni iskolák tanulói óriási menetben járták be a gyönyörűen felékesített utcákat. A menet elvonul Morton alelnök előtt. A tribünöket sok ezer leány foglalta el, úgy osztva el, hogy ruháik színe az Északamerikai Egyesült-Államok zászlajának csillagjai és

csikjait mutatta. A szomszédos Harlemben a díákok letépték egy áruház lobogóját, melynek tulajdousa, egy angol ember, vonakodott kitzüni az amerikai lobogót.

* **Költségóvadék sajtópörökben.** A sajtóbiroságok újabb időben 300 frt költségóvadék letévesére hívják fel a tanukat bejelentő magánvádlókat. A kuria ezt a szokást egy érdekes határozattal megszüntette, a midőn egy hasonló eset alkalmából ma kimondotta, hogy a főtárgyalásra beidézett tanuk költségei a rendelkezésére álló alaphól fedezendő, csakhogy a bíróság nem köteles a bejelentett tanukat feltétlenül hanem csak abban az esetben beidézni, ha annak szükségéről magának előleges meggyőződést szerzett.

Akarat.

Betolta nagy fejét a szobába s borittas hangon dörmögé:

— Asszony, hallod-e asszony, hát hány-szor kiáltam; adj már enni, ha olyan uri dáma voltál, hát most tudj gazdasszonykodni is. Persze, azt hiszed, hogy most is ott vagy család apad házánál. Nem fujuk már a régi nótát: „Te szöktettél el kedves apám házából, miért nem szeretsz?” Dehogy, bizony te, te ingyenélő nem leszel már uri dáma. A miért rám akasztott magad...

— Dani, te, te mondd ezt nekem? — szólt a fiatal asszony. — Te?

Olyan szép volt így haragtól kigyuladt szemével, arczával. Vékony termete remegett, mint a félénk madáré. Sápadt arczát a felindulás megélénkíté, hogy azután annál inkább halványuljon el. Ledőlt a rozzant lábu szék karjára s kerve-sen zokogott.

Oh, mire jutott. Mennyire meglakolt a „vér részegségéért.” Hova lett az a szép ábrándkép, mit Balog Dénes, a szép jurista fejtett neki. Pedig eleget hallhatta emlegetni szüleitől, Dani rosszaságát. Kártyás, iszákos, könnyelmű.

Mikor szülei nem akarták hozzá adni, — s z ö k e s h e z folyamodott. Elszökött avval, ki betölté szívet, ki kedvéért dacolt szüleivel, dacolt a világgal, — mindent, mindent feláldozott a szerelemért. Ott hagyta a kényelmes szülei otthon — s elment — a b i z o n y t a l a n s á g b a.

Hogy is volt csak! Milyen szépen elképzelte ő azt akkor. Kis kunyhó, de a kis kunyhóban csendes boldogság; úgy fognak élni, mint a szerelmes galambok, csókolóznak, turbékolnak — a boldogságról.

Mennyire szerette, mennyire imádtá őt a szép „jurista”, a leányok bálványa. Mennyire biztatta, ne higgyen a rágalmazó világnak, azok roszakaratból fogják rá — a kártyázást, iszákosságot.

S most! Testi, lelki rom. Az erőteljes férfit elpusztítá a romboló ital, a sok kicsapongás. Eleinte vonzódtott hozzá, később mind ritkábban mutatkozott, akkor is — pénzt követelt.

S a szegény asszony — dolgozott. Finom kezeccskével gépiesen himzett „a n a g y s á g o s” asszonyok számára, minden öltés egy-egy szurás volt büszkeségén. De azért dolgozott, himzett, varrt. S este, mikor a kinzó munka után nyugalomra tért, jött — a szerető férj, hogy elvigye neje napi keresményét a — c s a p s z é k b e.

Sirt, sirt keservesen, — gyors elhatározás ébredt keblében. Mit ér ez élet. Szeretem helyett hütlenség, boldogság helyett kinzó nyomor. Szerető férj helyett testi, lelki nyomorék.

Vette kopott, tarka kendőjét, sápadt fejére ölté, — foltozott ruhájában elindult — m e g h a l n i.

Ott a Duna vize. Pár pillanat s minden szenvedésnek vége.

Eh, mit! Már a szobaajtóhoz tért. Két puha kar ölelé át hirtelen s gyenge gyermeki hang susogja: „M a m a !”

Az asszony felsikolt. Neki kötelességei vannak. Itt van gyermeke, élte egyetlen vigasztalója. A szenvedő új erőt nyer a küzdelemre.

— Mama, kenyeret!

Ijesztő szó! Kenyeret! Mintha olyan könnyű volna kenyeret szerezni? Honnan?

— Kedves Miczikém, a pénzt elvitte a papuka. Most csinálók éppen egy munkát. Ha kész

lesz elviszem s akkor veszünk a Miczikének süteményt, bábút, a mit csak a szeme-szája megkíván.

— De én éhes vagyok, hallod mamuka. Látdod, mamuka, csak egy pirinyó kenyeret adjál, meglátod mennyire szeretni fog a Miczike.

— Asszony, hallod-e, még sincs enniváló? — rivall a szegény lélekre az álmából feltápáskodott férj. Hát már semmit sem fogunk már enni. Varj, varj többet, te, te elvetemült...

Oda rohan a szegény asszonyra. A gyermek felsikolt:

— Papa, papa!

Ütlegetli a szegény asszonyt, a kötelesség áldozatát. Állatias dühvel ránczálja, vonogatja őt, annak ajkáról pedig nem jön egyetlen panasz szó sem, csak egy forró könnyesepp gördül le szempilláiról.

De nem, neki nem szabad könnyeznie. Neki gyermeke, éhező gyermeke van. Neki dolgozni kell, dolgozni szakadatlan. Pedig mennyire kimeríti gyenge testét a munka. Mennyire fáj melle, érzi az a varrógép előbb-utóbb sirba fogja dönteni. De ő csak var, var, lázasan kimerült szemekkel dolgozik szünet nélkül egész éjszaka, a gyermek éhezik. Hirtelen kóhögni kezd. Olyan szálnalmas látvány a gyenge nő, mint erőlködik, végre egy vér csepp esik zsebkezdőjére.

A szegény asszony jól tudja, mit jelent az. Itt a halál, a kikerülhetetlen halál. De ő ziláló kebellet ott virraszt a varrógép mellett s susogja: gyermekem éhezik... Készen leszek e munkákkal — akarat, akarat.

A varrógép zakatoló kerekerei is azt látszanak mondani: Akarat, akarat.

Hajnalodik. Jön a férj. Részeg fővel, vigan dudolja: „Minek a szöke énnékem!” s rákiált az asszonyra: Pénzt!

Az asszony pedig tovább dolgozik, halálos kimerültségében mondogatja: A k a r a t.
Spitz Ödön.

Az emberi arc.

Sok kiváló ember hitt a phisiognomikában. Ime néhány bizonyíték azok mondásaiból. Bölcs Salamon azt mondja: „A hamis ember görbe szájjal jár, szemével integet, lábával kapar, szemével pislog és mikor ajkait összeszorítja, gonosz szat mível. A bölcs tekint-te bölcsességet mutat, de a bolond szemei bejárják a világot. Ahol a szem kevelységet mutat, ott a szívben is góg lakik.”

Jézus Sirách mondása: „Az embernek szive megváltoztatja az arcukat és az arcból meglehet az embert ismerni. A ruházat, nevelés, járás is mutatják, mi lakik benne.”

„Az ember — mondja Sulzer — a természet legmegfoghatatlanabb titka és remeke. Semmi sem igazabb annál, hogy az ember alakjából, különösen arcából kiolvashatjuk azt, a mi belsőjében lakik.

Látjuk külsején a lelkét, vagyis a test a lélek tükré.”

„A homlok — Herder szerint — világosság és öröm tanyáz, valamint bánat, ostobaság és gonoszság. Ott összpontosul az akarat ellentállásra. Alatta szép határvonal a szemöldök; a béke szivárványa szelid egyénél s a gyűlölet és a harag ive, ha indulat tükröződik rajta. Nevezetesen itt a szem és homlok közt egy éles és gyöngye szög. Az orr az arcnak a fő jellegét adja, a szilárdságot. A töve, gerince, hegye és az orrlyukak mind rendkívül fontos jelenségek a jellemre és észre. — A szemek alakja, nagysága, vágása szinte sokat jelentenek.”

Epp oly fontos, hogy miként végződik a szemcsont, kiállóan-e, vagy elmosódón. És hogy a vak szem mély gödröt, vagy gyöngéd pihenőt képez-e? A fül jellege finomság, szép alak és mélység legyen. A felső ajak izlést s a szerelem minőségét mutatja. A góg meghajlítja, az élez hegyesre csucsorítja, a jóság kerekíti, az érzékiség megvastagítja.

Sokat jelentő a fogak alkotása is, hogy miként záródnak; az a cseszontok alakja, az alsó ajak és áll sokat mutat az érzékiség fokáról.

„Az ember lelkét a testén át látjuk, vagyis a test a lélek tükré.” Gellert.

Az angol Tennyson a „Király idyll”-jeiben Longelot-val ezt mondja:

„Nagy s tiszta homlok, finom sima haj, Szép görbe orr, nagy s finom orrlyukak, Nagy szép s finom kéz!”

Göthe pedig ezt írja: „Egy ember arca phisiognomiája a legjobb magyarázat mindenhez, bármit mondjának is róla.”

M a d á c h Imre az „Ember tragédiájában a jövő századok jellemzésénél, a tudóssal megtapogattatja a gyermek fejét, hogy annak hivatását és nevelését meghatározza.

N A P I H I R E K.

Határidő naptár.

Nagy sétahangverseny vasárnap és annepnapon d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Muzeum a kollegiumban a közönség számára nyitva vasárnaponként 10-től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, aug. 1-ig zárva.

A kir. itélő tábla hivatalos órái d. u. 9—12-ig, 6. 1. 2—5 óráig. — Az igtató, kiadó hivatal és az írottai nyitva d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnap és ünnepnap d. e. 10—11 óra közt.

— **A városháza második emelete.** Az átalakításában is ósdiás színezetű városháza nem-sokára megkapja a második emeletet. Azt már mindannyian tudjuk, hogy ezt elhatározta a városi tanács, sőt, hogy a tervezet elkészítését megkönyvitse beosztotta a hivatalos helyiségeket is. Szóval a városi tanács határozata nem kizárólag az építkezésre, de a hivatali helyiségek, az elszórt hivatalok összpontosítására is vonatkozik. Daczára annak, hogy a határozatot meghozta a város, hogy a körülmények által is indokolt hivatali összpontosítás már régi óhaj nemcsak a tanács tagjai, de a város lakóinak, közönségének a körében is — mégis a megoldás, a határozat kivitelében akadály forgott fenn. Mi lenne ez más, mint a törvényszéki börtön, mely jelenleg a városháza keleti földszinti és pincze helyiségében van elhelyezve. Mielőtt a városház második emeletének az építését megkezdénék, kétségtelenül arra van szükség, hogy a börtön helyiség onnan eltávolíttassék. Amennyiben pedig az igazságügyi palota, a kerületi börtön kérdése egy újabb építkezéssel megoldás alatt van, ismételtelen felszínre kerül a városháza kibővítésének régen megvitattott s csak a megvalósításra váró kérdése. Közelebb tehát érdemleges határozattal állunk szemben, mely a körülményekből következtelve alig lehet más, mint az építkezés megkezdése. — Ez tehát küszöbön van, a komoly megvalósítás stádiumába jutott. Éppen nem lehetetlen tehát, hogy a városháza második emeletének építését már a tavasszal megkezdik. Erre vár, ezt szeretné a városi tanács s ezzel együtt a nagy közönség is.

— **A törvényszéki építkezések ügyében** az igazságügyminiszter leiratot intézett Debreczen város tanácsához, melyben az építkezés feltételeihez további hozzájárulásokat kíván. A városi tanács e leiratát a miniszternek, kiadta a jog és pénzügyi bizottságnak, mely szombaton délután a városháza nagy tanácstermében gyűlést tartott, hogy tárgyalás után javaslattal éljen a városi tanács előtt. Csak a jog és pénzügyi bizottság javaslata után hoz a városi tanács érdemleges határozatot.

— **Az idő** Az idő európaszerte részben felhős és esős. Hazánkban az idő hűvös, változóan felhős és délen esős volt Nyugati szelekkel változóan felhős, hűvös és helyenkint esőre hajló idő várható. A folyton borongós időben esőt várunk, de eddig még hiába.

— **Kitiltották a városból.** Nagy Eszternek sehogy sem volt inyére a hadházi tiszta levegő, visszavágyott ide Debreczenbe, a kárbolos városba, ahol pezsgőbb, élénkebb az élet, ahol karcu teremtésnek edesebb, biztosabb az ölelés. Már pedig úgy látszik, hogy Nagy Eszternek ez a mindennapi kenyere, mert inkább éhezik,

fázik, egyben-másban szűkölködik, csak a sok szép legény szemében, deli természetben gyönyörködhessek. Alig pár napja vitték, vagyis inkább tolonczolták el a városról, de Hadházon még csak megmelegedni sem tudott. Nem volt pénze, kezébe vette hát a batuját és neki indult gyalog Debreczenben ám nem birta a rendőrség éles szemét kikerülni, felismerték és bekísérték a városházához. Ma aztán törvényt ült felette a rendőrfogalmazó s hogy megutáltassa vele Debreczent, h a r m i n c z napra elzáratta. Azután pedig viszik ismét — haza.

— **Névmagyarisítás.** A miniszter engedélyezte F e l d e n b l ü h Miksa időközben Nagy-Károlyba költözött, volt debreczeni lakosnak, hogy úgy a saját, mint kiskoru Ármin, Ilona, Margit és Pál a „Földes” nevet használhassák.

— **A vérpiros lobogók.** Mindenki meg fogja tudni, hogy mikor ütött ki Debreczenben a kolera járvány. Azzal a sok, haszontalan fel-fúj események rémes terjesztésével, melyet úgy látszik a városban valaki roppant élvezettel egészen gyakorlatilag üz, szükségesnek látta a városi tanács egy újabb intézkedését léptetni életbe. Elhatározta ugyanis, hogy valamennyi hatósági járvány-orvos részére készített egy-egy vérpiros lobogót, melyet a hatósági orvosok kötelesek akkor kitűzni a lakóházukra, a mikor a kolera kiütött Debreczenben. Erről tudja majd meg a város közönsége, hogy már van kolerabetegezés Debreczenben; de egytuttal utbaigazító szinbolum ez arra nézve, hogy a lakosság mindjárt tisztában legyen vele, hogy koleraveszély esetében az orvosok közül kihez folyamodják. A vérpiros lobogókat már elkészítette a városi tanács s azokat most már kiosztják a hatósági járvány-orvosok között.

— **Futottak mind a ketten.** Ma délelőtt, a Nagy Hatvan-utcán történt. Mindenkit kíváncsi érdeklődéssel lepett meg az a szokatlanul feltűnő esemény, hogy egy elegánsul öltözött, uszályos pompás divatu kalappal bíró fiatal nő erősen pihegve futott. Aki jobban megfigyeite a jelenetet, azt is láthatta, hogy jóval előbb pedig egy szintén elegáns fiatal ember igyekezett sebesen előre; szóval futottak mind a ketten. Ugy tuljuk, hogy a nő nem érte utól a fiatal embert, pedig szeretett volna vele találkozni, hitese férje s hat hónap után ma látta először. Mind a ketten a vásárra jöttek, egyik se hitte, hogy találkoznak s hogy ismét elvesztik egymást. Ámbátor ugyancsak katonás asszony lehet az, aki így megtudja kergetni az urát.

— **Kinevezések.** B a y l e r Kálmán debreczeni végzett joghallgatót, a budapesti kir. itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká, N a g y Vincze kézdi-vásárhelyi törvényszéki díjas joggyakornokot a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezték ki.

— **Véres kardpárbaj.** Lapunk egy barátja véres kardpárbajról értesít bennünket, mely kedden délután ment végbe Debreczenben, benn a városban. Nem is tennénk róla említést, ha a tudósításban nem lennének jelezve az ellenfelek nevei és az ok, melyért a két ellenfél összemérte a meztelen pengét. Két gyermekifju mutogatta ki a bátorságát; tekintve korukat, olyan neveséges alaphól, mely méltó megbotránkozást kelthet mindenfelé. Ezek az ifjczok máris spleenes szerelmesek voltak, még pedig, mint tudósítónk velünk közli, a szintársulat egyik nótájába. Szegény színésznők! Már rajtuk szárad, hogy ők a csábítás ördögei; pedig ebben a „véres kardpárbaj” ban igazán ártatlanok. Két gyermek éretlen fellobbanása és képzelgése hitta elő a „zöldszemű szörny”-et, mely aztán iskolakönyv helyett — kardot ad a diák kezébe.

— **Ne tessék megijedni!** A levegőben van a veszedelem. Aki a gyomra tájékát fájlalja: mindjárt kolerát sejt. És liter számra issza a cognacot. Mert azt mondják: ez az egyetlen orvosság a kolera ellen. Mindenki arról beszél. Mindenki attól tart. És még a legkedvesebb vendéget sem merik megölelni sokan, mert hiába, a csókban is lehet kolera. Ez az ijedelem általános. Aki teheti, elszökik Debreczenből is. Mert itt ugyan nincs még a kolera, de lehet,

1892/261
3-4. lap a híj bű

hogy itt lesz. Az ijedősebbek végrendeletet is csinálnak. Ne találja őket a veszély készülletlenül. Ifjú leányok táncrendjeikről rendelkeznek, leveleket égetnek el és naplójuktól bucsuznak. Soha a karbolnak és cognacnak ilyen jó kelete nem volt. Hiszen az még nem volna baj. Hadd fogyjon mindakettő, csak az élet maradjon. De azért ne tessék megijedni, mert az ijedtség szüli a kolérát. Itt Debreczenben dühöng az egészség, de az emberek szeretnek mókázni. Majd végül az sül ki, hogy a kolera hírek csak a karbol és a cognac gyártóknak járt fényes sikerrel. Imé tehát lesznek emberek, a kik kolerából gazdagodnak meg.

— **Kerületi fertőtlenítők** Dr. S á r v á r y Gyula tisztifőorvos már régebben foglalkozik azzal a tervével, hogy városunkban állandó kerületi fertőtlenítőket és tisztasági felügyelőket alkalmazzanak. Ezek egyenruhában járnak s nap nap után szorgosan néznek utána, hogy kerületükben tisztaság legyen. — Járványos idő esetén pedig állandóan fertőtlenítsenek. A tisztifőorvos javaslatát holnap a járványbizottsággá alakult egészségügyi bizottság elé terjeszti, mely Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnökelete alatt a városháza nagytanácstermében tart ülést. A járványbizottság ez ülésében résztvesznek a hadsereg részéről kinevezett bizottsági tagok is.

— **Kivel tégy szivességet?** Ne tégy soha öreg embernek szivességet, mert nem lesz ideje meghálálni; sem pedig gyermeknek, mert elfelejti, mire megnő.

— **Megérdemelt büntetés.** A firer tartozik a bakának 10 forinttal, ez raportra jelentkezik, hogy bepanaszolja adósát. A firer elővezeti. Baka (magyarul): Jelentem alásan kapitány ur, a firer ur 10 forintommal tartozik és nem akarja megfizetni. — Kapitány (németül): Firer, mit kíván ez az ember? — Firer (németül): Maga jelenti, hogy tegnap éjjel engedély nélkül kimaradt. — Kapitány: Enyhítő körülménynek tekintem és csak 24 órai áristomot kap.

— **Postai mizéria.** A nagyváradai postagazgatóság már igen sokszor rászolgált arra, hogy a közönség elégtelensége a legélesebben nyilvánuljon iránta. Ugy látszik, ez az igazgatóság vagy nem ismeri, vagy nem akar eleget tenni Debreczen forgalmi viszonyainak. Más okát nem tudjuk találni annak, hogy annyi panasz után is, a mi postahivatalunk teljesen elégtelen személyzettel dolgozik. Az ajánlott levelek fölvetelét például csak egy tisztviselő végzi s így a nagy forgalom ott teljesen megtorlódik. Követeljük a gyors intézkedést, mert a postagazgatóság lehet takarékos, de nem lehet az Debreczen rovására. Az is valóságos abszurd állapot, hogy a hivatalok és hírlapok részére érkező postát pár nap óta egyetlen egy, a helyi viszonyokkal teljesen ismeretlen gyakoronok rendezzi és így minden nap megesik, hogy késő este van, mire el tud készülni a rendezéssel.

— **Uj épület a Hortobágyon.** A hortobágyi épületek száma ismét egy csinos házzal szaporodik meg. A városi tanács intézkedéséhez képest a Hortobágyon a mátai részben, új állatorvosi lakóházat építenek, mert a jelenlegi nem felel meg a követelményeknek. Az új épület helyét tegnap mérte ki a város mérnöki hivatal kiküldötté B e r é n y i Gábor mérnök.

— **A balmaz-ujvárosi út.** Illetékes helyen, tekintettel a sok oldalról hangoztatott kívánságra, úgy intézkedtek, hogy a Debreczentől B.-Ujvárosig vezető utat megváltoztatják. Az ut eddig össze-vissza, keresztül-kasul rontott mezőn, réten át, míg a tervezet szerint folyton egyenes irányban haladna egészen B.-Ujvárosig, mindenütt a vasut mentén. Ezt az utat tegnap kezdette meg kimérni T i k o s Imre városi mérnök.

— **Szivar és a kolera.** A ki azt hiszi, hogy a szivar is terjeszti a kolérát, azt megnyugtathatja a berlini egyetem egészségügyi intézetének a következő hivatalos véleménye, melyet a hamburgi szivargyárosok egyletének a kérésére állítottak ki:

1. A kolera asiatica kommbacillusai száraz dohány leveleken még hamarabb elszáradnak mint az üvegen s átlag egy óra alatt pusztulnak el.

2. Nedves dohány leveleken a bacillusok nem szaporodnak — s rövid idő alatt elpusztulnak.

3. A hamburgi járványban szivarokon bacillus nem volt kimutatható.

4. A szivarok erjedési és száradási proceszusa alkalmával (melyet minden szivarnak át kell élni, mielőtt áruba bocsátatik), sőt még a szivarokat takaró vásznon is a bacillus nagyon hamar teljesen kivesz.

5. A szivarfüst akadályozza a kolera bacillus kifejlődését s meg is öli.

— **Közbiztonság a Hortobágyon.** Mult hét valamelyik napján a Hortobágyról az a nyugtalanító hír származott be a városba, hogy a Hortobágyon több juh-lopás történt, melynek tettesei holmi kaczabetyár, Illava lakta fegyenczek, kik szervezett bandát képeznek a Hortobágy környékén. Mint a mátai bizottság lapunkat értesíti, igaz, hogy mult heten két darab birka a nyájából idegen kézre került, de midőn a kárvallott számadó bojtárt a mezőrendőrség felszólította, hogy jelentse be: kire van gyanuja, úgy nyilatkozott, hogy nem kell azt a birkát keresni, jó ismerőse az neki a ki elhajtotta. Ilyen csereszűrű üzlet elő szokott fordulni a pásztor nép között. — A vasuti állomásonál állítólag járt betörők dolga pedig félreértésen alapul, — mert azok, kik az állomásonál éjnek idején bezörgettek, békés utasok voltak, a kik, mint azt az egyéki csendőrség által vezetett vizsgálat kiderítette, jegyet kértek, hogy a váróteremben meghuzassák magukat.

— **Ivóvíz a kávéházakban.** Valamennyi nagyobb vidéki város van, ott a kávéházakban mindenütt sósavas, vagy forralás után kihűtött vizet szolgáltatnak ki a vendégek közt. Tekintettel arra, hogy ezt az óvó intézkedést amugy is sok háznál megteszik, de különösen nálunk, a vizmizériás városban van rá nagy szükség, jól teszik a kávéosok, ha ezt a körülményt megszivelelik s vagy forralás után kihűtött, vagy sósavas vizet szolgáltatnak fel a vendégnek.

— **Biztosító intézetben.** G a z d a: Kerem a házam tűz ellen biztosítani. H i v a t a l n o k: Jó, jó, de miért jön ön oly lélekszakadva? G a z d a: Mert már ég is a házam.

— **Intézkedések a kolérával szemben.** Egy német kerületi főnök az összes községi előjárósághoz szigorú felhívást intézett, melyben megkérte, hogy a kolérával szemben tegyék meg a szükséges elővigyázati intézkedéseket. A hivatalfőnök aztán kíváncsi lévén, hogy mennyiben hajtják végre a rendeletet, körutat tett a községekben és azt tapasztalta, hogy a községi előjárók a temetőben annyi sirt ásattak, hogy azokba bele lehetne temetni a községi lakosság egy negyedét.

— **A szudániak bucsuja.** A vásártéren jó vásárt csapott az élelmes vallalkozó az ő négy darab szudániájával. A jó vásárra tehát jó áldomás, jó bucsu dukált. Azok az emberek, kik vért szopnak, nyers húst esznek, nagyobb izletességgel falatozták a debreczeni jó paprikás gulyás húst — s a kinek a tüzes vas nem birta, ez a forró paprikás megégette a száját. Ugy látszik, hogy a szudániak a vért is jobb kedvvel szívják — a l ő r é t.

— **Öngyilkosság vagy gyilkosság.** Rejtélyes ügyben folytat vizsgálatot most a b.-ujfalusi csendőrség, B.-Szt.-Márton közelében az ugynevezett kis ligetben a felismerhetetlenségig eltorzult emberi hullát találtak. A hulla már régen feledhetett elhagyatva. A hulla nyakán kötél van, valamint a hulla fölött lévő fán is találtak kötelet. A rejtélyes hulla személyazonosságának kiderítésére a vizsgálat tegnapelőtt tartott meg. Az oszlásnak induló hullában Boncz Vaszil b.-szt.-mártoni kocist ismerték fel, ki még szeptember 25-én szökött meg a gazdájától, Danczházy Lászlótól. A hulla feje tiz lépésre találtatott meg a többi részekről. A fejről a bőr teljesen hiányzik, valamint a test egyéb lágy részeit szíjjel elhordták a kutyák. Az öngyilkosságot megállapítani nem lehet. A bonczjegyzőkönyv is kiemeli, hogy gyilkosság is fenforoghat. A hullapuztító varjuk és kutyák annyira e tájakra szoktak, hogy a hulladékok csendőrokk alig tudták a sok varjuk, kutyák elkergetni.

— **Köszönet nyilvánítás.** Mindazon igen tisztelt rokonok, jó barátok és pályatársak, kik felejthetetlen jó leányunk temetésén megjelenésükkel fájdalmunkat enyhíteni szivesek voltak, fogadják ez uton is szívből jövő hálás köszönetünket. M a c s k á s y János, családom s Kiss Mihály nevében is.

Színház.

„Thermidor“.

(Elsőször adatott a debreczeni színházban 1892. október 12-én.)

Rendkívül felcsigázott érdeklődéssel nézett közönségünk az előadás elé. Mindjárt hozzátehetjük azonban, hogy ennek az érdeklődésnek kevés vagy éppen semmi köze sem volt a Sardou-féle dráma irodalmi oldalához s egyedül azokban a külső körülményekben keresendő, melyek ennek a darabnak a párisi Theatre-francaise-ban való előadásával állnak összefüggésben; azokban a darab ellen irányult tüntetésekben, melyek egész Páris napokon át tartották a legnagyobb izgalomban s a mi, mint az ismeretes, azon végződött, hogy a darab előadását a francia kormány betiltotta.

A Thermidor tehát azonfelül, hogy francia dráma, még szenzációs darab is s az érdeklődés felkeltésére manapság ez elég.

Nos, tehát tegnap este néztük végig a szenzációs darabot s hogy a dolognak erre az oldalára is kiterjeszkedjünk röviden, miután láttuk, teljesen meg tudjuk érteni a francia radikálisokat, a kik ez által a darab által a köztársaságot találták megbántva és azokat a színházi botrányokat scenirozták, melyek a darab betiltását vonták maguk után.

Sardou olyan világitásban mutatja be Thermidor köztársaságát, melytől már csak egy lépés választja el az embert attól, hogy a köztársasági intézménytől magától elundorodjék s azért francia radikálisok nem minden alap nélkül láttak benne rejtett monarchista tendenciákat.

De hát — mit nekünk Hekuba? Ránk nézve a Thermidor sem nem történelem, sem nem politika. Bennünket egyes egyedül a dráma szempontjából érdekelhet és érdekel.

Sardou már a Toscában arra a térére lépett, melyen a drámaíró — még ha mester is, — nagyon könnyen elveszti a lába alól a talajt. Ez az a tér, melyen az író nem az emberi szenvedélyek küzdelmét rajzolja a színpadon, hanem oly eseteket tár szemünk elébe, melyek nem a pszichológust, hanem pathológust érdeklik. Ilyen pathológikus eset Lecoulteux Fabien ne kisasszony, a Thermidor hősnéjének az esete is.

De hogy a Thermidorban arra térjünk, a mi szorosan a drámára tartozik, a darab meghatározottabban azt a benyomást teszi az emberre, mintha a festő egy óriási vásznat feszítene a keretre aztán — két legyet helyezne rá, hogy a végén egy csapással agyonüsse mind a kettőt.

A Thermidor személyei nem drámai alakok: Labussière derek ember, a ki megnyeri a rokonszenvűnkét az által, hogy elikkaszt pár száz csomó periratot és ezzel megment pár száz embert a nyaktólól. Csakhogy ez a cselekedete nem tartozik a drámára. Martial egy szószátyár ur, a ki nem tesz egyebet, mint szaval; — Lecoulteux kisasszony pedig, ha az előző három felvonásban nincs is rá tere, az utolsó felvonás végjelében még megmenthetné hősnői reputációját, ha azért utasítaná vissza annak a nyilatkozatnak az aláírását, melylyel anyaságát meg kellene pecsételnie, mert női méltósága fellázad e gondolat ellen, hogy megbélyegezze magát és inkább a verpadra lép, semhogy abecstelenség bélyegét süsse rá leány-ártatlanságára. De Lecoulteux kisasszonyát erről szó sincs; egyes egyedül azért nem írja alá a nyilatkozatot, mert ezzel megszegné egy „keresztény szűz fogadalmát“ és ezzel lemondva a drámai hősnői jogról, egy vallási rajongásban szenvedő hisztérikus leányt látunk magunk előtt: akár csak Marr Károlynak Aflagellánok című festményéből vágják volna ki.

Az ilyen leányok pedig nem pszichológia körébe tartoznak, hanem a pathológiába.

Tagadhatlan azonban, hogy Sardou ebben a darabban is ki tudta fejleszteni dialektikájának démoni erejét és színpadi hatásokkal dolgozó virtuozitásának egész hatalmát. A tömegjelentekben el tud kápráztatni színeinek sokféleségével, a jellemző világítás pazar effektusaival, az ötletek, ellentétek, epigrammatikus fordulatok halmazával; a jelenésekben pedig bámulatos struktúrát rögtönöz, alakjait megrázó haragokra fegyverzi fel s a csatákat bizonyos számításal, megvesztegetve

elméket és szíveket, vitatja végig, hálás alkalmat adván a színészeknek bravuros játéka s a rendezőknek a tömegekkel való leleményes munkára.

Hogy tehát mindjárt a rendezésre térjünk át, ebben B a l a s s a, eltekintve attól, hogy ugy a Theatre française, mint a nemzeti színház rendező-könyve állott rendelkezésére, olyan gazdag invencziót, annyi leleményességet és körültekintő gondosságot árult el, hogy ezért teljes elismerés illeti. A statisztériát is úgy tudta beállítani, hogy azok nem közönséges bábokat képeztek, de élő, mozgó alakokat, abba a fényes — bár tárgyánál fogva sötét — képbe, melyet produkált, teljesen beleillessék. És ez kiváló, nagy érdeme; mert Magyarország egyetlen vidéki városában sem áll rendelkezésére az a „hivatásos statisztika”-tömeg, a minő pl. Németországban, mely csakis ezzel keresi kenyerét.

Találó gondolat volt a harmadik felvonás végén, mely különben is megrázó hatást keltett idegizgató sceneriájával és azzal a valóban művészi összjátékkal, a melylyel azt ugy B a l a s s a (Labussière), mint F e n y v e s i (Lupin) az előadás fénypontjává emelték, — a Marseilles-t játszatni. A közönség tomboló éljene, a lelkes taps jelezte, hogy megértette.

Az előadás minden tekintetben teljesen elismerésre méltó volt, A n g y a l l k a Fabienne-t szép sikerrel játszotta meg; csengő, érzelmes hangja, melyet a szenvedések jellemzésére olyan szépen tud használni, behizelgő timbre-jével és azzal a sima tremolóval, mely sajátja, rendkívül nagy hatást keltett. A második felvonás szerelmi és különösen a darab végjelentében elragadó szépen accentuált. B a l a s s a Labussièreje elejétől végig gondos, művészi alakítás volt. Tompa mint Martial többször ragadta tapsokra a közönséget; kár hogy hangja néha megtörik és — amit már többször ajánlottunk figyelmébe, — gyors beszéde néhol a szavak utolsó tagjait értelmetlenül ejti ki.

Különös dicsérettel kell megemlékeznünk P á r t o s Etehről, a ki F r a n c o i s e mosonó apró szerepéből igazi jellemalakot teremtett. Jók voltak kisebb epizód-szerepekben: B á c s n é (Jaqueline), B á c s (Pourvoyeur) és R ó n a s z é k i (Berillon).

A jelenetezés, mint azt már mondtuk, olyan gondos rendezői kézre vall, hogy a Thermidor tegnapi előadását bátran össze merjük hasonlítani akármelyik elsőrendű színház előadásával. — A diszletezés különösen az első felvonásban (Szajna partja, háttérben Páris, a jobb előtérben a mosóhely nyílt csarnokával) és a negyedikben (a Conciérgerie udvara, magas bástyáival és széles oszlopaival) a lehető legjobb volt, a mit a mi színpadunk nyújthat.

A közönség valóban teljes műélvezetben részesült és különösen a mai színházi viszonyok mellett, a drámai előadások látogatásával, a közönségnek formaliter kötelessége, hogy tüntessen a debreczeni közönség műérzékének fejlettsége mellett.

Ingatlanok forgalma

a debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságánál f. évi október 1-től okt. 8-ig.

1. Marjai Péter és neje Nagy Ida veszik Boschetti András és neje Kolda Teréz n.-péterfia utca 887 sz. házát 13,500 frtért. — 2. Fülöp János és neje Csanak Julianna veszik Csanak Erzsébet csapó-kerti szőlőjét 150 frtért. — 3. Özv. Balogh Jánosné Bacsonyi Zsuzsanna veszi Balogh István és neje Csongrádi Zsuzsanna vendég-utca 3352. sz. házát 2300 frtért. — 4. Szabó József és neje Bencsik Lidia veszik Zámbari Ferenc köntös kerti szőlőjét 850 frtért. — 5. Paczelt János és neje Orsonics Aloizia veszik Györi István liba kerti földét 1000 frtért. — 6. Lengyel János és neje Barna Erzsébet veszik Gönczi Jánosné Tóbiás Julianna téglás kerti szőlőjét 225 frtért. — 7. Fényi Gábor és neje Bozók Zsuzsanna veszik Baksai Lajos és neje Király Eszter temető-utca 2843. sz. házát 550 frtért. — 8. Szilágyi Péter és neje Fehér Julianna veszik Erdélyi György és neje Nagy Julianna csapó kerti szőlőjét 270 frtért. — 9. Kollárcsik József és társai veszik Nagy István és neje Szabó Julianna csapó kerti szőlőjét 380 frtért. — 10. Teremi Sándorné Óvári Zsuzsanna veszi férje Teremi Sándor háza fele részét ajándékozási címen 350 frtért. — 11. Porhammer Károly és

neje Tóth Zsuzsanna veszik, ifj. Pető István ugyanis mint gyám és Pető Julianna boldogfalvi szőlőjét 800 frtért. — 12. Török Gábor veszi özv. Török Gáborné Tamás Sára és Török Ferencz új földé 3/4 részét 187 frt 33 krért. — 13. Ungvári Józsefné Jobbágy Róza veszi férje Ungvári József n.-péterfia-utca 829, hadház-utca 888. sz. hazai, ondódi és új földi fele részét átruházás címén 8000 frtért. 14. Fülöp János és neje Csanak Julianna veszik Sipos István és neje Fehér Zsuzsanna csapó kerti szőlőjét 350 frtért.

A közönség köréből.*)

Válasz az érdeklődőknek.

A nagy közönség köréből számosan az iránt kérdeztek meg, hogy vajjon az általam vegy-tiszta-folyékony szénsavval gyártott szikviz, mint korela ellenes óvszer, sikerrel használható-e? Megköszönve a kérdezőkódóknak ez által felém irányuló bizalmát, a következőket van szerencsém szíves tudomására hozni:

Általánosan ismert tény, hogy a szénsavban semiféle más szervesanyag meg nem élhet. Természetes tehát, — hogy a mint a szikviznek az általam felhasználott előállítás mellett — a vegyileg tisztá folyékony szénsav a vízzel egyesül, azonnal kiöli belőle az addig esetleg benne élt baktériumokat és bacillusokat és a szénsav ezen hatása következtében a víz sokkal inkább van dezinficiálva, mint a felforralt és a só vagy citromsavval való vegyítés által. Csakhogy a felforralt víz felett még az az előny is megvan; hogy míg amaz teljesen l é g m e n t e s e n e l z á r a i nem lehet és így nem lehet megóvni attól, hogy a levegőből ismét magába ne szívja a kolera bacillusait; addig a folyékony szénsavval gyártott szikviz légmentesen elzárt syphonokban jut a közönség kezeihez és így sokkal megbízhatóbb óvszer kolera járvány idején, mint a felforralt víz, akár citromsavval, akár sósavval vegyítve.

E tulajdonságaiért ajánlja dr. Gebhardt, Budapest fő- és székvárosának tudós főorvosa is első sorban a természetes szénsavas vizek mellett ivóvíz helyett kolera járvány alkalmából.

Megbízható tisztasága és olcsósága miatt is a legmelegebben ajánlítható. Az igen tisztelt kérdezőkódóknak e sorokat becses figyelmükbe ajánlván

Szabó Kálmán
gyógyszerész.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Közgazdaság.

— Az állam és a felvidéki inségek. Igen jelentékeny összegre mennek azok az állami előlegek, melylyel a kormány ez év folyamán a felvidéki inségeseket segélyezte. Csak ez év második negyedében, apr.—jun. hónapok alatt is nem kevesebb, 130,325 forint állami előlagnban részesült jobbra vetőmagnak beszerzése céljából a felvidéki megyék inséges lakossága. Ezen összegből kaptak: Szepesmegye inségbe jutott lakosai vetőmag beszerzésére 30,000, Árva megye inséges lakosai ugyanazon célra 30,000, Sáros megye inséges lakosai vetőmagra 30,000, Trencsén megye inséges lakosai ugyanarra 20,325 frtöt és Szepes-Béla község inséges lakosainak felségelésére 10,000 frtot.

— A budapesti gabonapiacról. október 14. az üzlet ma buzdítást nyert az angol piacoktól, hol buza és finom liszt egy schillingig emelkedtek.

Nagyobb árjavulást egy délben beérkezett washingtoni távirat akadályozott meg, a mennyiben az idei tényleges amerikai búzatermés körülbelül 25 millióval nagyobb, mint eddigi becsültt.

E távirat a mai összes európai piacokat stimulálta, hol csendesebb irányt idézett elő.

Buza ma bőven kínálható, a vételkedv igen kedvező volt, mintegy 70.000 mm. forgalomnál az árak 5 krral emelkedtek.

E nagy forgalom és élénk vételkedv igazán különös a csekély 5 krnyi áremelkedéssel szemben. Csakhogy mihelyt egy kis jó vételkedv van, importeuraink mindjárt nagy tételekben dobják az idegen búzát a piacra.

Rozs szilárd, ára 10 krral emelkedett és helyben 6.70—6.75 frtig kelt. Nyiregyháza n 5.97 és fél forint, Jászmonostoron 6.35 frt.

A többi czikkeken kívül csupán a zab szilárd, ellenben árpa, tengeri és zabb elhanyagoltak.

— Sertésvásár. Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok árjegyzése okt. hó 12-én.

Hizott sertésárak: I. Magyar első rendű: Óreg nehéz (páronként 400 klgron felüli sulyban) — krig. Óreg közép (páronként 300—400 klgr. sulyban) — krig. Fialat nehéz páronként 320 klgron felüli sulyban 44—44 1/2 krig. Fialat köz. (páronként 251 320 klgr. sulyban) — 44 1/2 krig. — Fialat könnyű (páronként 250 klgrig terjedő sulyban) 46—46 1/2 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgron felüli sulyban) 41.—43. krig. Közép (páronként 220—280 klgr. sulyban) 43—43 1/2 krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban.) 46.—46 1/2 krig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 260 klgron felüli sulyban) — krig. — Közép (páronként 220—260 kgr. sulyban) — krig. Könnyű (klgr.-ként 220 klgr terjedő sulyban) — krig. — Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klgron felüli sulyban) 42—43 1/2 krig. Közép (páronként 220—260. klgr. sulyban) 42.—43 1/2 krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 43—44 krig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokványos levonások mellett egy kilogram sulyra krajczárokból értendő. Szokványosul a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 1/2 százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vételik irányadó.

A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

— Bécsi sertésvásár, okt. 11. (Eredet távirat) A mai vásárra 9286 drbot jelentettek be s a vásár elejére felhajtottak 2991 drb fiatal sertést és 5994 drab magyar hizott sertést, összesen 8935 drbot. A kisebb felhajtás következtében az árak emelkedtek kissé, de a gyenge fogyasztás miatt az üzlet általában lanyha volt. Jegyztetett: Elsőrendű áru 38—39 kivételesen 39 1/2 középminőségű 36 1/2—37 1/2 könnyű 32—35 1/2 és fiatal sertés 34—43 kron klgrként élő-sulyban fogyasztási adó nélkül.

— A magyar kir. meteorológiai intézet időjelzése október 13-án:

(Távirati tudósítás. Érk. 4 óra — p.)

a = derült, f = eső, g = enyhe.

Legujabb.

A kolera Budapesten.

A központi járványbizottság ma délután tartott ülésén, amelyen Gerlőczy Károly első alpolgármester einökölt, Gebhardt Lajos dr. tisztí főorvos kijelentette, hogy éjjeltől ma délutáni 4 óráig 30 megbetegedés történt (7 a katonaságnál), halálozás pedig 13, ami a tegnapi hasonló időszakban történt eseteket a megbetegedéseknél héttel, a halálozásoknál öttel haladja túl.

Az üllői-uti barakk-kórházba ma kevesebb beteget szállítottak be mint tegnapi. E hó 10-ének éjjeli 12 órájától 11-ikének éjjeli 12 órájáig a barakkba fölvettek száma, mint azt közöltük, 34 volt, míg tegnap éjjeltől ma éjjelig terjedő 24 órában tízzel kevesebb, vagyis 24. Gyógyultan kibocsátottak az üllői-uti járvány-kórházból 13 beteget, meghalt 17 beteg s így a kórházban ápoló betegek létszáma, mely tegnap éjjélkor 105 volt, ma éjjelre 99-re apadt le.

Halálos robbanás.

Nagyváradról sürgönyözik nekünk: Margitán Györi vendéglője előtt egy üres szeszes hordóba a kocsis pipagyújtás után gyufát dobott, mitől robbanás és óriási detonáció keletkezett, mely a kocsis 15 méternyire dobta. A boldogtalan a sérülés következtében meghalt.

Hidegvérű öngyilkos.

Schwarz Fülöp 58 éves volt könyvelő az éjjel a Teréz-körút 33 sz. a. levő lakásán kétszer mellbe lőtte magát s nemsokára meghalt. Egy levélben, melyet az asztalán találtak, elmondja öngyilkosságának okát. Minden reménye négy gyermekében volt s mégis a legnagyobb elhagyatottságban kellett élnie s még betegsége alatt se volt mellette senki. Levele végén aztán megbánja, hogy ilyen pesszimista hangon ír és sorait így végzi: „Félre a szentimentalizmussal, a szivarom már végére jár, már pedig elhatároztam, hogy a szivarom tüzével, egyszerre aludjak ki az életem.” E paszusból tehát az következik, hogy az életunt könyvelő, előbb nyugodt kedéllyel elfüstölte a szivarát s mikor már nem tudta tovább szívni, agyonlőtte magát. Schwarz különben magába zárkózott ember volt, anyagi viszonyairól senkivel se beszélt s a szomszédok azt se tudták, hogy gyermekei vannak. — Lakását a rendőrség zár alá helyezte, holttestét pedig a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. J. Az istenért, hová gondol? Ön azt mondja beküldött versében, hogy „Ott is voltam, itt is voltam, sem ott, sem itt nem vagyok”, — és mégis akar valahol lenni. Menjen akárhová; nem tartóztatjuk. Csak hozzánk ne jöjjön.

Z. A. Debreczen. Egy lap a szerelem nagy könyvéből. Ez az ön dolgozatának a címe. Csak hogy a szerelem nagy könyvében az ilyen lapok bőven vannak és ha közönséges lapokat találunk benne, könnyen megunjuk a szerelem könyvét is. Hagyják ki önök, fiatal emberek, kik a szépirodalommal foglalkoznak, a szerelmet a számitásukból. Annyi kiváló momentuma van a legközönségesebb ember életének is, mely bőséges alkalmat szolgáltat akár novella-thémákra is, hogy a szerelmet bizvást elhagyhatja. Személyesen legyen szerencsénk; akkor majd megmagyarázzuk bővebben, hogy irjon-e vagy sem.

D. E. Budapest. Köszönet a jókívánatokért. Levél utban.

Poéta, Debreczen. Teljék kedve. Adjuk versét; tessék tanulni belőle:

A megszokás.

Igaz e az édes lánykám,
A mit most kell hallanom,
Hogy mily csintalan voltál te
Hajdanában angyalom?

Sőt mi többé, a fáma mondja,
Hogy nem rég volt az idő:
Amikor egy pálczikával
Elpáholta a nevelő?

Hála neked én teremőtöm
Ezer hála s köszönet,
Hogy ily szépen rendezéd be
Ezt a földi életet!

Áldom én a nevelődet
Százszor áldom, mert no lásd
Milyen jó lesz neked egykor
Ez a régi-megszokás!

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ

Rendkívüli népelőadás 1. szállított be yárákkal.
I. Idény bérlet 1. szünet. I. Kis bérlet 1. szünet.
Páratlan. Páratlan.
Holnap pénteken 1892. október hó 14-én.

A T É K O Z L Ó.

Látványos tündérrege 3 szakaszban.

Első szakasz:
„A dugszagd palotája.”
Második szakasz:
„A tékozló a tengeren.”
Harmadik szakasz:
„A dugszagd rongyai.”
Barasitz Lenke, magántánczosnók.

Holnap után szombaton 1892. okt. 15-én bérlet folyamatban

A kismolnárné.
Operette.

Idegének névsora.

Bika szálloda.

Leitner kereskedő Budapest, — Finder kereskedő Bécs, — Preisic. utazó Bécs, — Kende utazó Bpest — Szabó Miklós és fia Eger — Friedman utazó Bécs, — Scheiber utazó Bécs, — Balogh kereskedő Budapest, — Brochfeld kereskedő Bpest, — Krammer utazó Bpest, — Zuber kereskedő Bpest, — Tomanóczy ügyvéd Bpest, —

„Fröhnerszálloda.”

Fried Soma utazó Bpest, — Szalczman utazó Bpest, Vechszler utazó Bpest — Schvarcz M-Szalka — Braun utazó Bécs — Kohn Jenő Derecske, — Klein utazó Miskolcz —

MENETREND.

1892. október hó 1-től.

(Egységes vatuti (zóna) idő szerint.)

Debreczenből indul:

Vonat sz.	1601 gy. v.	Budapest-Nagyvárad felé	reggel 8 ó. 40 p.
	1605 sz.	"	délután 12 ó. 52 p.
	1607 " "	"	*) este 10 ó. 31 p.
	1641 v. v.	csak Nagyvárad	délután 3 ó. 40 p.
	1608 sz. v.	M.-Sziget	délután 3 ó. 24 p.
	1610 " "	"	este 7 ó. 45 p.
	1606 " "	"	éjjel 3 ó. 09 p.
	3411 v. v.	Kassa	reggel 8 ó. 45 p.
	3403 sz. v.	"	délután 3 ó. 35 p.
	3405 " "	"	este 7 ó. 35 p.
	3114 v. v.	B.-Sz.-Mihály felé	máv.-ról reggel 5 ó. 48 p.
	" "	" vásártérről	" 6 ó. 04 p.
	3112 " "	" máv.-ról	délután 3 ó. 19 p.
	" "	" vásártérről	" 3 ó. 38 p.
	3212 " "	F-Abony	máv.-ról reggel 4 ó. 14 p.
	" "	" vásártérről	" 4 ó. 32 p.
	3214 " "	Ohat-Polgár	máv.-ról délután 5 ó. 10 p.
	" "	" vásártérről	" 5 ó. 24 p.

Debreczenbe érkezik:

1606 sz. v.	Budapest-Nagyvárad felől	*) éjjel 2 ó. 44 p.
1608 " "	"	délután 3 ó. 09 p.
1602 gy. v.	"	este 7 ó. 09 p.
1642 v. v.	csak Nagyvárad	reggel 7 ó. 42 p.
1609 sz. v.	M.-Sziget	reggel 8 ó. — p.
1605 " "	"	délután 12 ó. 29 p.
1607 " "	"	este 10 ó. 16 p.
3406 " "	Kassa	reggel 8 ó. 7 p.
3404 " "	"	délután 12 ó. 36 p.
3412 v. v.	"	este 7 ó. 20 p.
3111 v. v.	Bsz.-Mihály-felől	vásártérről reggel 8 ó. 3 p.
" "	" máv.-ra	" 8 ó. 17 p.
3113 " "	" vásártérről	délut. 5 ó. 46 p.
" "	" máv.-ra	este 6 ó. 05 p.
3211 " "	F-Abony	vásártérről délut. 5 ó. 23 p.
" "	" máv.-ra	" 6 ó. 37 p.
3214 " "	Polgár és Ohat	vásártérről reggel 8 ó. 12 p.
" "	" máv.-ra	" 8 ó. 27 p.

Budapestről-Debreczenbe indul:

506/1608	személy vonat	reggel 8 óra 25 perczkor.
504/1602	gyors " "	délután 2 " 10 "
1606	személy " "	este 7 " — "

*) Közvetlen vonat M-Szigetről-Budapestre.

**) Közvetlen vonat Budapestről-M-Szigetre.

Alapított 1863-ben
Világhírűek

Trimmel N. János

BÉCS mellett, VII. 1/3 Kaiserstrasse 74.
által készített és érmet nyert
kézi-hármonikumok

Mindennemű

zenehangszerek

NAGY RAKTÁRA:

Hegedűk, Cziterák, Fuvolák, Occarinok, Szájharmonikumok, Madár-művek stb. stb.

Önjátszó s a hangban felülmulhatatlan svájci aczeljátékosok, Zenealbumok, üvegek stb. stb.

Mintakönyv ingyen és bérmentve.

Gazdaságoknak

ajánlunk a közlegői cséplés évadhoz locomobilfűtésre kitűnően alkalmas

KIRÁLDI

akna és darabos szent

a legutányosabb áron Czenter és Putnok állomásokról szállítva. Megrendelések intézendők a

Magyar általános közbányára részvénytársulathoz.

BUDAPEST

V. bálvány-utca, 8.

STEINER ÉS WITTMANN

Főpiacz, Miskolczyné urnő házában, a vármegyeháza mellett.

UJ ÜZLET.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Debreczenben

STEINER és WITTMANN

törvényesen bejegyzett cég alatt, a főpiaczon, a vármegyeház mellett Miskolczyné-féle házában,

női- és férfidivat-üzletet

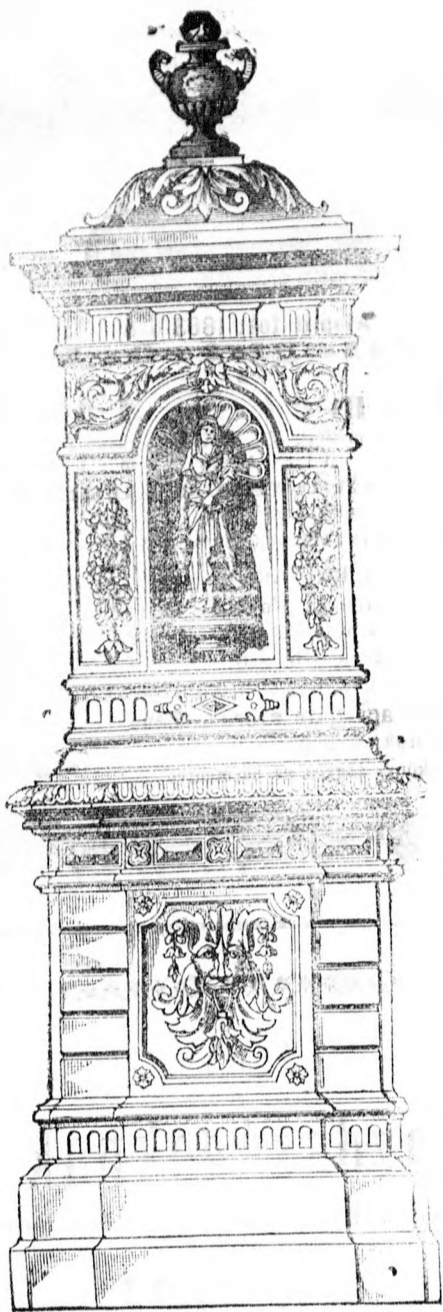
nyitottunk; ezen üzlettel kapcsolatban dúsan felszerelt raktárt tartunk férfi és nő divat, rövid, szövött és béles, továbbá csipke és paszomány-árak, valamint férfi-, női és gyermek-fehérneműek chiffon, vászon és kanavászok, saját készítményű rajzolt, megkezdett és himzett kézi munkákból ugyisintén csipke és szövet függönyök, valamint mindenféle kézimunkához szükséges kellekekkel.

Minden ezikk a megjegyzett szabott áron adatik el.

Támaszkodva évek hosszu során át elsőrendű fővárosi cégekkel szerzett tapasztalatainkra, biztositjuk a nagyérdemű közönséget, hogy pontos, szolid kiszolgálás által, valamint dúsan felszerelt, a legfokozottabb igényeknek és a legújabb divatnak megfelelő raktárunk segítségével minden el fogunk követni, hogy nagyrabesült vevőink teljes bizalmát és meglegedését kiérdemeljük.

Kiváló tisztelettel

STEINER és WITTMANN.

**LEGNAGYOB
AGYAG- és PORCELLAN-
kályha-raktár**

a világhírű

**Budweisi
gyártmányban**

legolcsóbb árak
mellett

TÓTH GYULA

vasnagykereskedőnél,

DEBRECZENBEN,

a városháza sarkán.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ugyanitt megrendelhető a
„CALIGRAF“ amerikai
írógép.

Intézeteknek, nagykereskedők-
nek, gyenge szeműeknek, fogyatékos
kezüeknek; legszebb és leggyorsabb
írórendszer.

A helybeli piacon több ízben előfordult végeladásokkal szemben, — ne hogy t. vevőink ezáltal befolyásolva legyenek, — elhatároztuk, hogy az úgy is tulhalmozott raktárunkon levő árucikkeink nagyrészét

hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁSRA

bocsátjuk.

Tudatjuk tehát a n. é. közönséggel, hogy a mai naptól kezdve, a raktárunkon levő

Ruhakelméket, Flanelleket, Barchenteket (velez),

Cretonokat, atlas, satinokat, batisztokat,

Tricot derekakát,

Szőnyegeket.

Agy- és Asztalterítőket,

Jutte és szövet függönyöket,

valamint

Férfi gyapjuszöveteket,

gyári áron alól

árusítjuk el,

BOSZNAY J. ÉS TÁRSA

Fertőtlenítésre.

Muraközy Károly debreczeni gyógyszerész ajánlja a n. é. közönség figyelmébe saját készítményt 5% Carbol és 1% Sublimat

házi szappanait,

mint a legbiztosabb óvszereket a kolera ellen.

Ezen szappanok a háztartásban a jelen járványos időben úgy a kéz, mint a ruhamosáshoz nélkülözhetetlenek.

Ara darabonként a Carbol szappannak 20 kr.

” a Sublimát ” 15 ”
Kaphatók helyben úgy a készítőnél, mint az összes gyógyszertárakban és minden nagyobb üzletben.

Vidéki megrendelések a készítőhöz intézendők.

Kolera ellenes óvszer

Hirneves orvosok, kolera járvány esetén ivóvíz helyett állandó italul csakis jó

szikvizet

rendelnek.

E célra ajánlom a n. é. közönség figyelmébe az általam **vegytisztá folyékony szén-savval és szűrt vízzel** gyártott, helybeli tekintélyes orvosok által megvizsgált és kitűnőnek elismert kénsav mentes

SZIKVIZEMET.

Megrendelések nevem alatt vásártér 1863. sz. a. intézendők.

Kiváló tisztelettel

Szabó Kálmán

gyógyszerész.

Üzlet átalakítás és tulhalmozott raktár miatt hatóságilag engedélyezett részbeni

! VÉGELADÁS !

a n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy mai naptól fogva, raktáromon levő összes

női ruhaszövetek,

összes selymek, bársonyok, paszomány diszek,

fekete ternó, fekete divatkelmék, flanel — Kasan — női posztók, Triko derekak és diszitett nőikalapokat

gyári áron alól is árusítom el.

PLANK ÁGOST,

női divat-, szövő- és rövidáru üzlete,

főter, Bika szállodával szemben,

DEBRECZEN.